

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2021 m. liepos 16 d.
(OR. en)

10851/21
ADD 4

Tarpinstitucinė byla:
2021/0208(NLE)

JUSTCIV 118
IA 141

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2021 m. liepos 16 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generaliniam sekretoriui Jeppe TRANHOLMUI-MIKKELSENUI
Komisijos dok. Nr.:	SWD(2021) 193 final
Dalykas:	KOMISIJS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS „POVEIKIO VERTINIMO ATASKAITOS SANTRAUKA“, pridedamas prie pasiūlymo dėl Komisijos sprendimo dėl Europos Sąjungos prisijungimo prie Konvencijos dėl užsienio teismo sprendimų civilinėse arba komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo

Delegacijoms pridedamas dokumentas SWD(2021) 193 final.

Priedama: SWD(2021) 193 final

Briuselis, 2021 07 16
SWD(2021) 193 final

KOMISIJOS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS
POVEIKIO VERTINIMO ATASKAITOS SANTRAUKA

pridedamas prie

KOMISIJOS SPRENDIMO pasiūlymo

**dėl Europos Sąjungos prisijungimo prie Konvencijos dėl užsienio teismo sprendimų
civilinėse arba komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo**

{COM(2021) 388 final} - {SEC(2021) 279 final} - {SWD(2021) 192 final}

Santraukos lentelė
Europos Sąjungos prisijungimo prie Konvencijos dėl užsienio teismo sprendimų civilinėse arba komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (toliau – Teismo sprendimų konvencija) poveikio vertinimas
A. Būtinybė imtis veiksmų
Kodėl? Kokia problema sprendžiama? Šiuo metu ES piliečiai ir įmonės, norintys, kad ES priimtas teismo sprendimas būtų pripažintas ir vykdomas trečiojoje šalyje, susiduria su nenuoseklia teisine aplinka, nes nėra bendros vienos tarptautinės užsienio teismų sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo sistemos. Tai reiškia, kad teismo sprendimuose nurodyti kreditoriai turi vadovautis įvairiais trečiųjų šalių nacionalinės teisės aktais dėl užsienio teismo sprendimų priėmimo, taip pat galiojančiomis dvišalėmis, regioninėmis ir daugiašalėmis sutartimis. Todėl tarptautinio ginčų nagrinėjimo dalyviai, norėdami užtikrinti sprendimo įvykdymą, turi skirti išteklių, laiko ir dažnai naudotis išorės ekspertų paslaugomis, kad parengtų patikimą ginčų nagrinėjimo strategiją. Šis sudėtingumas, taip pat susijusios išlaidos ir teisinis netikrumas gali atgrasyti įmones ir piliečius nuo bylinėjimosi ir skatina rinktis kitus ginčų sprendimo būdus, atsisakyti teisminių reikalavimų arba nuspręsti išvis nedalyvauti tarptautiniuose sandoriuose. Tai savo ruožtu gali neigiamai paveikti ES įmonių ir piliečių norą užsiimti tarptautine prekyba ir investicine veikla. Be to, kadangi ES teismo sprendimų vykdymo užtikrinimas trečiojoje šalyje yra neaiškus, nukenčia ES įmonių ir piliečių teisė kreiptis į teismą.
Ko siekiama šia iniciatyva? Bendrieji tikslai – suteikti ES įmonėms ir piliečiams geresnes galimybes kreiptis į teismą taikant sistemą, kuri palengvintų užsienyje priimtų teismo sprendimų pripažinimą ir vykdymą visame pasaulyje, kur skolininkas turi turto, taip skatinant tarptautinę prekybą ir investicijas. Iniciatyva siekiama ir konkretesnių tikslų: didinti tarptautinio ginčų nagrinėjimo teisinį tikrumą ir numatomumą, mažinti proceso išlaidas ir trukmę, užtikrinti trečiųjų šalių teismų sprendimų pripažinimą ir vykdymą ES tik tais atvejais, kai gerbiami pagrindiniai ES teisės principai ir nedaroma poveikio ES vidiniam <i>acquis</i> tuo pačiu klausimu.
Kokia būtų papildoma ES lygmens veiksmų nauda? Iniciatyva priklauso išimtinai ES kompetencijai. Tai reiškia, kad atskiros valstybės narės negali prisijungti prie šios Konvencijos, o siekiamus tikslus galima pasiekti tik imantis veiksmų ES lygmeniu.

B. Sprendimai
Kokios su teisėkūra susijusios ir nesusijusios politikos galimybės apsvaistytos? Ar viena iš politikos galimybių pasirinkta kaip tinkamiausia? Kodėl? Atsižvelgiant į nuolatinę ES paramą ir dalyvavimą derybose, po kurių 2019 m. buvo priimta Konvencija, taip pat į pagrindinių ES interesų šiame procese išsaugojimą, į galimybę neprisijungti prie Konvencijos buvo iš esmės atsižvelgta kaip į kriterijų vertinant kelias politikos galimybes, susijusias su prisijungimu. Šios galimybės buvo susijusios su ES prisijungimu prie Teismo sprendimų konvencijos be jokios deklaracijos arba pateikiant deklaraciją pagal Konvencijos 18 straipsnį, kuriuo ji netaikoma tam tikroms byloms (vartotojų, darbo ar draudimo byloms, taip pat nekilnojamojo turto komercinei nuomai) arba teismo sprendimams civilinėse ar komercinėse bylose, kuriose dalyvauja valstybės ar valstybiniai subjektai, pagal Konvencijos 19 straipsnį. Buvo apsvaistyta ir dar viena galimybė prisijungti prie Konvencijos, t. y. pateikti abi deklaracijas pagal 18 ir 19 straipsnius. Tinkamiausia galimybė – prisijungti prie Konvencijos pateikiant ribotos taikymo srities tikslinę deklaraciją, kuria būtų nustatoma netaikyti trečiųjų šalių teismų sprendimų dėl ES esančio nekilnojamojo turto komercinės nuomos pripažinimo ir vykdymo ES teismuose. Laikoma, kad deklaracija, kuria būtų išskiriami kiti svarstyti klausimai, yra nereikalinga, nes Konvencija užtikrina tinkamą silpnųjų šalių apsaugą, nors ir kitaip nei ES <i>acquis</i>, be to, kitaip

nei pasirinkus tinkamiausią galimybę, platesnės deklaracijos galėtų trukdyti visapusiškai pasiekti šios iniciatyvos tikslus. **Tinkamiausia galimybė suteikiama daugiau galimybių kreiptis į teismą** ir siekiama **skatinti tarptautinę prekybą ir investicijas**, be to, ja **padidinamas ginčų nagrinėjimo tarptautiniuose teismuose teisinis tikrumas ir numatomumas, sumažinama nagrinėjimo trukmė ir išlaidos**, be to, ji **visiškai atitinka ES *acquis*** šiuo klausimu, tai yra, Reglamentą „Briuselis Ia“ (Reglamentą (ES) Nr. 1215/2012). Pagal šį reglamentą ES teismai turi išimtinę jurisdikciją spręsti ginčus, susijusius su ES esančio nekilnojamojo turto komercine nuoma.

Kas kuriai galimybei pritaria?

Prisijungimui prie Teismo sprendimų konvencijos pritarė valstybės narės ir didžioji dauguma suinteresuotųjų šalių (teisininkų, įmonių, teisininkų ir antstolių profesinių organizacijų, mokslininkų ir kt.). Kalbant apie galimybę pateikti deklaracijas, valstybės narės prieštaravo deklaracijai pagal Konvencijos 19 straipsnį, ir nepareiškė aiškos nuomonės dėl deklaracijų pagal 18 straipsnį. Tik nedaugelis suinteresuotųjų šalių pritarė prisijungimui su deklaracijos pagal 19 straipsnį, o dėl deklaracijos pagal 18 straipsnį nebuvo nustatyta aiškių tendencijų.

C. Tinkamiausios galimybės poveikis

Kokie būtų tinkamiausios galimybės (jei jos nėra – pagrindinių galimybių) pranašumai?

Apskaičiuota, kad **ES piliečiai ir įmonės**, siekiantys ES teismo sprendimo pripažinimo ir vykdymo tiriamose pagrindinėse prekybos partnerėse (Argentinoje, Australijoje, Brazilijoje, Kanadoje, Kinijoje, Pietų Korėjoje, Japonijoje, JAV), ataskaitiniu laikotarpiu (2022–2026 m.) gaus **1,1 – 2,6 mln. EUR tiesioginės naudos**. Tai susiję su tuo, kad, kaip numatoma, sprendimų pripažinimo ir vykdymo trečiosiose šalyse **išlaidos sumažės 10–20 proc.** Be to, numatoma, kad vidutinė **procesinių veiksmų trukmė** vidutiniškai **sumažės nuo trijų iki šešių mėnesių**.

Ši galimybė turės teigiamą poveikį daugumos valstybių narių nacionalinėms teisinėms sistemoms ir padės **pagerinti dabartinį trečiųjų šalių teismo sprendimų pripažinimo lygį 22 valstybėse narėse**. Likusių keturių valstybių narių padėtis po prisijungimo nebus blogesnė nei dabar, tačiau, palyginti su dabartine padėtimi, padėtis pagerės nedaug arba visai nepagerės. Be to, ši galimybė **visiškai atitinka ES *acquis*** (Reglamentą „Briuselis Ia“) ir todėl šiuo lygmeniu ja užtikrinamas aukščiausias suderinamumo lygis.

Kokios būtų tinkamiausios galimybės (jei jos nėra – pagrindinių galimybių) įgyvendinimo išlaidos?

Numatoma, kad **valstybių narių valdžios institucijos** turės tam tikrų su Konvencijos įgyvendinimu susijusių **vienkartinių išlaidų**, tačiau šios išlaidos bus nedidelės. Tikėtina, kad per ataskaitinį laikotarpį teisminių institucijų **bylų skaičius šiek tiek padidės**, tačiau šį padidėjimą kompensuos numatomas **proceso trukmės sumažėjimas**. Įmonėms ar piliečiams **nenumatyta jokių išlaidų**.

Koks bus poveikis verslui, MVĮ ir labai mažoms įmonėms?

ES įmonėms bus naudingas didesnis tarptautinių sandorių teisinis tikrumas ir nuspėjamumas. Tikimasi, kad šią **naudą MVĮ pajus labiau** negu didelės įmonės, nes pastarosios, spręsdamos tarptautinį teisinį ginčą, yra linkusios teikti pirmenybę arbitražui, o ne bylinėjimuisi teisme. Kalbant apie ES įmonių vaidmenį procese, jos turės **d daugiau galimybių naudotis teise kreiptis į teismą** dėl didesnės Europos teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo trečiosiose šalyse tikimybės, taip pat **mažesnių išlaidų (10–20 proc.) ir trumpesnės bylų nagrinėjimo trukmės (nuo 3 iki 6 mėn.)**. Atsižvelgiant į ES siūlomos deklaracijos abipusį poveikį, šios lengvatos nebus taikomos ES įmonėms, siekiančioms pripažinti ir vykdyti Europos teismo sprendimą, kuriuo buvo priimtas sprendimas dėl valstybėje, kurioje prašoma vykdyti sprendimą, esančio nekilnojamojo turto komercinės nuomos. Tačiau apskaičiuotas nedidelis tokių sprendimų skaičius reiškia, kad šios situacijos neturės poveikio bendram teigiamam poveikiui įmonėms.

Ar tai turės didelį poveikį nacionaliniams biudžetams ir administravimo subjektams?

Manoma, kad nacionaliniams biudžetams ir administravimo subjektams iniciatyva reikšmingo poveikio neturės. Tikimasi, kad Konvencijos įgyvendinimui pakaks dabartinių išteklių.

Ar bus dar koks nors didelis poveikis?

Numatoma, kad iki 2026 m. prekyba prekėmis ir paslaugomis, taip pat tiesioginės užsienio investicijos su pasirinktomis trečiosiomis šalimis išaugs 0,3–1,6 proc. Be to, Konvencija gali palengvinti teismo sprendimų pripažinimą ir vykdymą tais atvejais, kuriais šiuo metu pernelyg sunku ES kreditorių naudai vykdyti ES teismo sprendimus, o tai netiesiogiai skatins prekybą su tokiomis šalimis.

Šis netiesioginis poveikis galiausiai galėtų paskatinti ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą.

D. Tolesni veiksmai

Kada politika bus persvarstoma?

Praėjus trejiems – penkeriems metams nuo ES prisijungimo.